

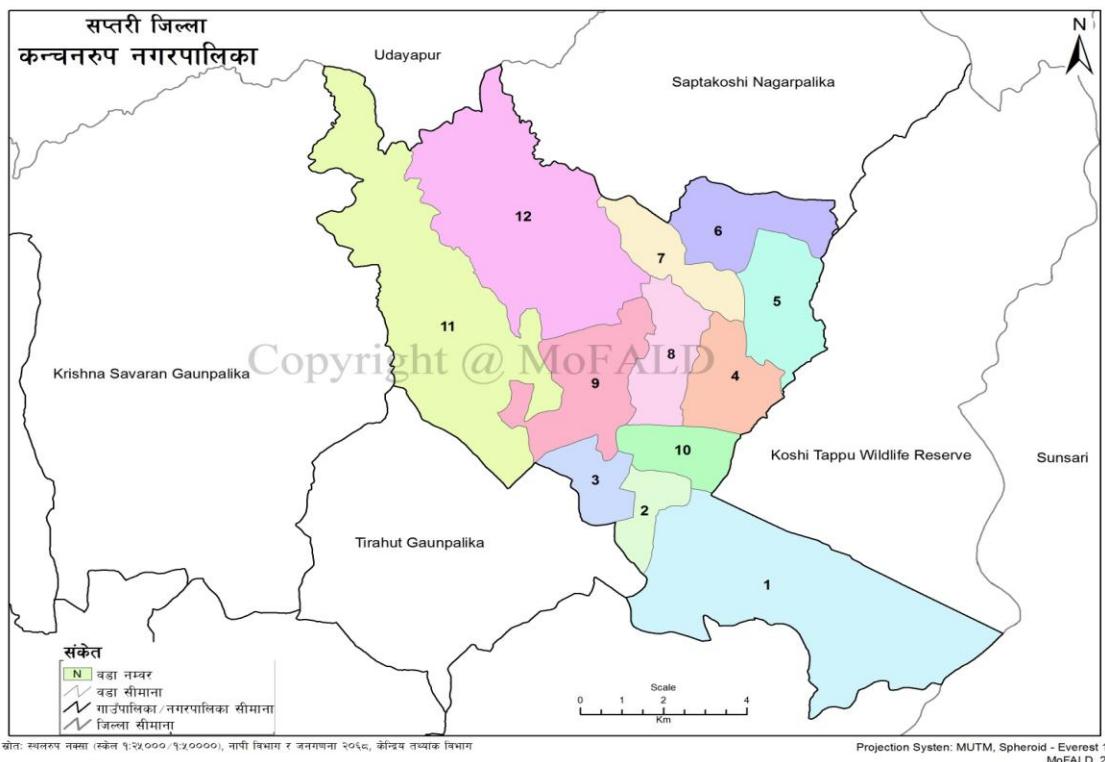

सबैका लागि सरसफाइ तथा खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रम

Accelerating Sanitation and Water for All (ASWA-II)

कार्यान्वयन योजना (२०१८-२०२२)

कञ्चनरूप नगरपालिका

सप्तरी
प्रदेश नं २
चैत्र २०७४

बिषयबस्तु तालिका

सि.न.	बिषय	पेज न.
१	नगर प्रमुखको शुभकामना मन्तव्य	३
२	कञ्चनरूप नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय	४
३	कञ्चनरूप नगरपालिको खानेपानी तथा सरसफाइको अवस्था	४-५
४	खानेपानी तथा सरसफाइका क्षेत्रहरु, सवलपक्षहरु र अवरोधहरु	४-७
५	सबैका लागि सरसफाइ तथा खानेपानीमा तिव्रता कार्यक्रम (ASWA-II) को परिचय	८
५	कञ्चनरूप नगरपालिकामा सबैका लागि सरसफाइ तथा खानेपानीमा तिव्रता कार्यक्रमको औचित्य	८
६	कार्यक्रमको ढाँचा	९-१०
७	कार्यक्रम व्यवस्थापन क. संस्थागत व्यवस्था ख. बजेट प्रवाह ग. कार्यक्रम व्यवस्थापन तथा अनुगमन संयन्त्र घ. दिगोपना ड. मुल्यांकन	१०-११
८	अनुमानित बजेट	११
९	कार्यक्रम कार्यान्वयन योजना	

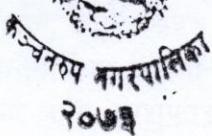
नगर प्रमुखको शुभकामना मन्तव्य

कञ्चनरूप नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

कंचनपुर, सप्तसीरी, ३२ नं. प्रदेश, नेपाल

प.स. २०७४/१०७५

च.न./Ref.No. १४९९

२०७५

मिति : २०७५/२/३ गते

श्री युनिसेफ नेपाल

मन्तव्य

कञ्चनरूप नगरपालिका सप्तरीका साविकका १० वटा गाविसहरु समावेश गरी २०७३ सालमा नेपाल सरकारबाट नगरपालिका घोषणा भएको हो । यस नगरपालिकामा भौगोलिक हिसाबले उत्तरमा चुरे श्रेणीदेखि दक्षिणमा तराई मधेशको भूभाग ओगटेको छ । “कृषि, शिक्षा, पर्यटन, स्वास्थ्य, सञ्चार र पूर्वाधार, कञ्चनरूप नगरपालिकाको मूलआधार” भन्ने दीर्घकालीन सोच यस नगरको रहेको छ ।

कञ्चनरूप नगरपालिको सम्पूर्ण घरधुरीमा सरसफाईको पहुँच पुर्याई खुल्ला दिसामुक्त घोषणा गरिएको छ र अबको प्रयास पूर्ण सरसफाई तर्फ रहने छ । युनिसेफ नेपालबाट सञ्चालन हुन लागेको सबैका लागि सरसफाई र खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रम (Accelerating Sanitation and Water for all- ASWA-II) ले हाम्रो प्रयासमा उल्लेखनीय सहयोग पुर्याउने छ ।

यस ASWA-II कार्यक्रम यस नगरपालिकाका सरोकारवालाहरुसँगको अन्तरक्रिया र व्यापक छलफलबाट प्राप्त भएका सल्लाह सुभावहरुलाई आत्मसाथ गर्दै तयार पारिएको हो । तसर्थ यस कार्यक्रमको कार्यान्वयन योजनाले खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छताका कार्यक्रमहरु लाई कार्यान्वयन गर्न मार्गदर्शन प्रदान गर्दछ भन्ने विश्वास लिएको छु । यस कार्यमा सहयोग र सहकार्य गर्नमा नगरपालिकाको प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै आर्थिक तथा प्राविधिक रूपले सहयोग गर्नुहुने DFID / UNICEF दुवैलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

.....
वसन्त कुमार
वसन्त कुमार
नगर प्रमुख

१. कञ्चनरूप नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

कञ्चनरूप नगरपालिकाको क्षेत्रफल १४३.३३ वर्ग कि.मि. रहेको छ भन्ने जनसंख्या ६३,५५६ छ। यो समुद्र सतहदेखि ७५ देखि ३०० मिटर को उचाईमा अवस्थित छ। साविकका दश वटा गा.वि.स. हरु पिप्रापूर्व, धोधनपुर, जगतपुर, कञ्चनपुर, रुपनगर, बदगामा, ठेलिया, धरमपुर बरमभिया र बैरवा मिलेर बनेको हो। नेपाल सरकार मन्त्री परिषदको वि.सं.२०७५ र २०७३ फाल्गुन २२ गतेको (सन् २०१४, मे ८ र सन् २०१७ मार्च ५) निर्णय बमोजिम यो नगरपालिका घोषणा भएको हो। पूर्वमा शप्तकोसी (कोशीटप्पु वन्यजन्तु आरक्ष) पश्चिममा कृष्णासबरन गा.पा. र तिरहुत गा.पा., उत्तरमा सप्तकोशी न.पा. र उदयपुर जिल्लाको सिमाना र दक्षिणमा हनुमाननगर कंकालिनि न.पा. रहेका छन्। पूर्व पश्चिम राजमार्गले यो नगरपालिकालाई भण्डै बीच भागमा चिरै गएको छ भने फत्तेपुर-भारदह-राजबिराज मार्गले पनि बीचमा काटेको छ। साविकको बैरवा गा.वि.स. वडा नं १९ लाई मिसाएर वडा नं १ बनाइएको छ। बरमभिया गा.वि.स.का वडा नं ३६ र बदगामा गा.वि.स. का ५ र ६ वडालाई मिसाएर वडा नं २ बनाइएको छ। बरमभिया गा.वि.स.का १,२,७९ र ठेलिया गा.वि.स.को वडा नं ७ लाई मिसाएर वडा नं ३ निर्माण गरिएको छ। त्यसैगरि जगतपुर गा.वि.स.का सबै वडाहरुलाई मिलाएर वडा नं ४ बनाइएको छ। पिप्रा पूर्वका सबै वडाहरुलाई मिलाएर वडा नं ५ कायम गरिएको छ। धोधनपुर गा.वि.स.का १(६ वडालाई वडा नं ६ कायम गरिएको छ। धरमपुर गा.वि.स.का १(५ र धोधनपुर गा.वि.स.का ७ र ८ वडालाई मिलाएर वडा नं ७ कायम गरिएको छ। कञ्चनपुर गा.वि.स.का पनि सबै वडाहरुलाई एकै ठाउँमा मिलाएर वडा नं ८ निर्माण गरिएको छ। रुपनगर गा.वि.स.का ५,६,८,९ र धरमपुर गा.वि.स.का ६,७,९ मिलाएर वडा नं ९ बनाइएको छ। बदगामा गा.वि.स.का ५ र ६ बाहेकका सबै वडाहरुको समूहलाई वडा नं १० बनाइएको छ। ठेलिया गा.वि.स.का वडा नं ७ बाहेक अन्य वडाहरुलाई मिलाएर वडा नं ११ बनाई नगरपालिका निर्माण गरिएको छ भने रुपनगर गा.वि.स.का १(४,७ र धरमपुर गा.वि.स.को वडा नं ८, धोधनपुर गा.वि.स.को वडा नं ९ लाई मिलाएर वडा नं १२ बनाइएको छ।

साविकको कञ्चनपुर गा.वि.स.को नामबाट अगाडिको आधा कञ्चन र रुपनगर गा.वि.स.को नामबाट अगाडिको नाम रूप (कञ्चन रूप) मिलाएर कञ्चनरूप नामाकरण गरिएको हो। अहिले बेरियर रहेको ठाउँ नजिकको स्थानमा कञ्चन पोखरी थियो र कालान्तरमा कञ्चन पोखरी कञ्चनपुरमा परिणत भएको भनाई छ र हाल कञ्चनपुर बेरियरमा नगरपालिकाको कार्यालय संचालनमा छ। त्यसै गरि रुपनगरमा हात्ती, धोडा सहित लावा लश्करले राम्रो देखिएकोले रुपनगर भनिएको भन्ने भनाई पाइन्छ।

२. कञ्चनरूप नगरपालिको खानेपानी तथा सरसफाइको अवस्था

नगरपालिका क्षेत्रमा दीगो र व्यवस्थित स्रोत सहितको खानेपानी आपूर्ति प्रणाली विकास हुन सकेको छैन। द्यूब वेल, इनार नगरवासीको खानेपानीको प्रमुख स्रोतका रूपमा रही आएका छन्। प्रयोगमा रहेका अन्य स्रोतहरूमा निजी धारा, सार्वजनिक धारा तथा मूल र खोलासमेत रहेका छन्। एउटै स्रोतबाट पर्याप्त र नियमित खानेपानी आपूर्तिको सुनिश्चितता नभएका कारण एउटै घरपरिवारले विभिन्न स्रोतबाट खानेपानी आपूर्ति/उपभोग गर्ने गरेको स्थिति छ। खानेपानीका लागि विभिन्न स्रोतहरूको प्रयोग भइरहेको अवस्थामा विभिन्न घरपरिवारको खानेपानीको प्राथमिक स्रोत (सम्बन्धित घरपरिवारको खानेपानीको मुख्य स्रोत) देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका २. १. खानेपानीको प्राथमिक स्रोत

कञ्चनरूप नगरपालिका			
सि.न.	खानेपानीको प्राथमिक स्रोत	घर संख्या	प्रतिशत
१	निजी धारा	68	0.67
२	ट्यूबेल	9848	96.62
३	इनार/कुवा (ढक्कन भएको)	11	0.11
४	इनार/कुवा (खुल्ला)	39	0.38
५	नदि कुलो नहर पोखरीको पानी प्रयोग गर्ने	23	0.23
६	मुलको पानी प्रयोग गर्ने	0	0.00
७	अन्य	203	1.99
जम्मा		10192	100

स्रोत : केतवि, २०६८

यस कञ्चनरूप नगरपालिकामा शत प्रतिशत घरमा चर्पी रहेको छ। यद्यपि अनुगमन गर्ने क्रमामा ३७८ घरधुरीले पर्ण रूपले शौचालयको प्रयोग गरिएको नपाइएका अवस्था रहेको छ। वडागत रूपमा सरसफाई सुविधाको अवस्था यस प्रकार रहेको छ।

तालिका २.२ चर्पीको उपलब्धता

वडा नं.	कुल घरपरिवार संख्या	चर्पी भएका घरपरिवार	चर्पी नभएका घर संख्या
1	854	854	
2 b]lv 10	9197	9197	
11	831	831	
प्रतिसत		100	22.3

स्रोत: जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, डिसेम्बर २०१७

३. खानेपानी तथा सरसफाईमा काम गर्ने संघसंस्थाहरु

सरसफाईमा काम गर्ने संघसंस्था अहिले नभएको अवस्था छ।

४. खानेपानी तथा सरसफाइका अवरोधहरु

नगरपालिका स्तरीय ASWA -II को योजना तर्जुमा गोष्ठीमा भएको छलफलको आधारमा निम्नलिखित सवल पक्ष र अवरोधहरु विश्लेषण गरिएको छ ।

क्षेत्रहरु	सवल पक्ष	अवरोधहरु
नीति तथा रणनीति	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला र पालिकाको खुला दिसामुक्त अभियानको रणनीतिक योजना छ । खुला दिसा गर्न हुँदैन भन्ने नयाँ मान्यताको शुरू भैरहेको छ । शौचालय निर्माणको लागि नगरपालिकाबाट विपन्नहरुको लागि सहयोग गरिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> नगरपालिकाको WASH Plan छैन । खुला दिसा मुक्त अभियानलाई निरन्तरता दिन सामाजिक नीति नियम स्थापित भएको छैन, जुन अत्यन्त जरुरी छ । भान्सा सफा हुनुपर्छ भन्ने छ, तर शौचालय सफा हुनुपर्छ भन्ने मान्यता स्थापित हुन सकेको छैन । साबुन पानीले हातधुने बानी सामाजिक मान्यताको रूपमा स्थापित छैन । अझैपनि धैरै मानिसमा खुल्ला रूपमा दिसापिसाब गर्ने पुरानो बानी हटेको छैन । साना शहरी योजनाबाट शौचालय निर्माणमा बढी अनुदान गरिएको र साना शहरी योजनाको कार्यक्रम क्षेत्र बाहिर सहयोग नभएकोले अभियान सञ्चालनमा समस्या भएको । चर्पी र स्वच्छताको क्षेत्र भनेको अन्य संघ संस्थाले निर्माण गरिदिने कुरा हो भन्ने मान्यता समाजमा विद्यमान छ ।
संस्थागत व्यवस्था	<ul style="list-style-type: none"> जिल्लामा खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति क्रियाशिल छ । नगरपालिका तहमा नगर स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति गठन भएको छ । 	<ul style="list-style-type: none"> बडा स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समितिको गठन कुनै पनि बडामा भएको छैन । कार्यक्रम व्यवस्थापनको लागि जिम्मेवार शाखा र ईकाइ गठन भएको छैन ।

वित्तीय	<ul style="list-style-type: none"> समुदायबाट खानेपानीको योजनाहरूको लागि बजेट र योजना माँग छ, तर सरसफाइको लागि योजना र बजेट माँग छैन। 	<ul style="list-style-type: none"> शौचालय निर्माणको लागि अनुदानको माग बढी छ। विपन्न समुदाय र जग्गा नभएकाहरूको लागि शौचालय निर्माणको लागि बढी लगानी गर्न आवश्यक छ, तर त्यस बमोजिम लगानीको लागि स्रोत कम छ।
योजना र अनुगमन	<ul style="list-style-type: none"> नेपाल सरकारको नयाँ संघीय संरचना र यसको अधिकारमा क्षेत्रभित्र आफ्नो पालिकाको सहभागितात्मक योजना निर्माण गर्ने व्यवस्था सुनिश्चित गरेको छ। जिल्ला स्तरीय खुला दिसामुक्त योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन भैरहेको छ। यस नगर पालिकाको खुला दिसामुक्त सम्बन्धी कार्य योजना छ। 	<ul style="list-style-type: none"> निर्माण भएका शौचालयहरू मध्ये झण्डै एक तिहाइ सफा र प्रयोग योग्य छैनन्। धेरै घरका चर्पीहरूमा उपयुक्त वायुद्वार (Ventilation), ढोका र छाना छैनन्। मर्मत सम्भार गर्ने प्रचलन कम छ। केही जाती विशेषमा पुरुषहरू आफ्नो शौचालय र घरको अन्य सरसफाइ गर्ने काम पनि गर्दैनन्। निर्माण शौचालय बाल मैत्री र अपाङ्ग मैत्री नभएको
क्षमता अभिवृद्धि	<ul style="list-style-type: none"> खुला दिसामुक्त अभियानमा समुदाय स्तरमा आवश्यक प्रज्वलक तथा सरसफाइ स्वंसेवकहरू छन्। जिल्ला तहमा आवश्यक मात्रमा प्रशिक्षकहरू छन्। खानेपानी र सरसफाइ सम्बन्धी सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार सामग्री उपलब्ध छ। विकास साभेदार संस्थाहरूको जनशक्ति संचालित अभियानमा परिचालन गरिएको छ। 	<ul style="list-style-type: none"> खानेपानी र सरसफाइको क्षेत्रमा नगरको आफ्नै जनशक्ति छैन।

५. सबैका लागि सरसफाई तथा खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रमको परिचय

नेपालले विगतका केहि वर्षहरुमा खानेपानी तथा सरसफाईको क्षेत्रमा उल्लेखनिय उपलब्धि हासिल गरेको छ। हालको नेपालको सरसफाई ९६ प्रतिशत पुरोको छ भने ८५ प्रतिशत जनसंख्यामा खानेपानी सुविधाको पहुँच छ। स्रोत: खानेपानी तथा ढल निकास विभाग २०७४।

नेपाल सरकारको नेतृत्वमा भएको यो अभियानमा विभिन्न विकास साझेदासका साथै युनिसेफ नेपालको पनि योदान रहेको छ। सन् २०१३ देखि २०१७ मा ५ वर्षको युनिसेफ नेपालको Country Program अन्तर्गत सञ्चालित Accelerating Sanitation and water for All कार्यक्रमले पनि योगदान गरेको छ। त्यसैको सिकाई र उपलब्धीको आधारमा सन् २०१८ देखि २०२२ सम्मको युनिसेफ नेपालको राष्ट्रिय योजना अन्तर्गत पनि प्रदेश नं. २ का ८ वटै जिल्लाका ४० भन्दा बढी गाउँउपालिका तथा नगरपालिकाहरुमा सबैका लागि सरसफाई तथा खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रम सञ्चालन गर्न लागेको छ। यो नगरपालिका पनि यस मध्येको एक हो।

६. कञ्चनरूप नगरपालिकामा सबै र सधैका लागि सरसफाई तथा खानेपानी कार्यक्रमको औचित्य

खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता यस नगरपालिकाको प्रमुख प्राथमिकताको क्षेत्र हो। अझ पनि यस नगरपालिकाको ६३५५६ (जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालयको सर्वेक्षण) जनसंख्या मध्ये ७१ प्रतिशतको खानेपानीमा पहुँच १०० प्रतिशतमा सरसफाई सुविधा पुरोको छैन। भएका शौचालयहरुमध्ये करीब एक तिहाइमात्र सञ्चालनमा छन भनै अन्य शौचालय प्रयोगमा ल्याउन यस कार्यक्रमको आवश्यक छ। जम्मा ३० स्कुल मध्ये विद्यालयहरुमा आधारभूत शौचालय र खानेपानीको सुविधा छ। विद्यालयमा भएका शौचालयहरु मध्ये ४३ प्रतिशत प्रयोग विहिन तथा प्रयोग गर्न लायक छैनन। विद्यालयहरुमा भएका खानेपानी र सरसफाई सुविधा सञ्चालनमा ल्याउन पनि यो कार्यक्रमको आवश्यकता छ।

स्वच्छताको हिसावले यो समुदायमा कति प्रतिशत घरमा मात्र सावुनको उपलब्धता छ, भन्ने तथ्याङ्ग नै छैन। महत्वपूर्ण समयमा हात धुने मानिसको संख्या पनि कमी नै छ। यसमा व्यापक परिवर्तन ल्याउन पनि यो कार्यक्रमको आवश्यकता छ।

स्वास्थ्य संस्थाहरुमा भएका खानेपानी र सरसफाई सुविधा पनि भण्डै २५ प्रतिशत सेवाग्राहीहरुका लागि प्रयोग योग्य छैन र पहुँचमा पनि छैन।

७. कार्यक्रमको ढाँचा

क. लक्ष्य

लक्षित क्षेत्रका गरिब जनता, विशेषगरी महिला तथा बालबालिकाको स्वास्थ्य, पोषण तथा जीवनस्तर सुधारिएको हुनेछ।

ख. नतिजा

लक्षित क्षेत्रका गरिब तथा संकटासन्न जनता, विशेषगरी महिला तथा बालबालिकाले सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाईका सेवाहरु र स्वच्छताका अभ्यास दिगो रूपमा उपभोग गरेका हुनेछन्।

ग. कार्यक्रम क्षेत्र

यस नगरपालिकाको १ देखि १२ वडाहरु मध्ये सबै वडाहरुमा यो कार्यक्रम सञ्चालन हुनेछ ।

घ) उपलब्धि र क्रियाकलापहरु

सन् २०१८ देखि २०२० सम्म कार्यान्वयन चरण र २०२१ देखि २०२२ सम्म अनुगमन चरण सञ्चालन हुनेछ । यस अवधिमा कार्यक्रमको उपलब्धी यस प्रकार हुनेछ ।

उपलब्धी नं.	उपलब्धी	क्रियाकलाप
उपलब्धि १	<ul style="list-style-type: none"> ३७८ शौचालय निर्माण भै आधारभूत सरसफाइमा पहुँच पुगेको हुनेछ । खुला दिसामुक्त घोषणा भएका समुदाय मध्ये ९० प्रतिशत समुदायले निरन्तरता पाउनेछन् । • 	<ul style="list-style-type: none"> ३७८ घरमा सुधारिएको चर्पी निर्माणमा सहजिकरण • खुला दिसा मुक्त क्षेत्र घोषणा र त्यसको दीगोपना • साबुनपानीले हात धुने कार्यको प्रवर्द्धन •
उपलब्धि २	<ul style="list-style-type: none"> लक्षित क्षेत्रका ५५० जनताको आधारभूत र सुरक्षित खानेपानीको सुविधामा उपभोग गरेका हुनेछन् र ३ वटा समुदाय सुरक्षित पानी पिउने समुदायको रूपमा घोषणा हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> खानेपानी योजना निर्माण र पुनःनिर्माण • खानेपानी सुरक्षा र खानेपानी सुरक्षा योजना तयार तथा कार्यान्वयन • पानी शुद्धकरणका विधीहरुको प्रवर्धन •
उपलब्धि ३	<ul style="list-style-type: none"> २ वटा विद्यालय र १ वटा स्वास्थ्यसंस्थामा उपयुक्त र प्रभावकारी व्यवस्थापन गरिएका खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सुविधाहरु निरन्तर प्रयोगमा रहनेछन् । 	<ul style="list-style-type: none"> विद्यालयमा खानेपानी, शौचालय र सामुहिक हातधुने सुविधा निर्माण, व्यवस्थापन र सञ्चालन • साबुन पानीले हातधुने अभियान सञ्चालन • बाल क्लव गठन र परिचालन • महिनावारी सरसफाइ व्यवस्थापन • स्वास्थ्य संस्थाहरुमा खानेपानी, शौचालय र हातधुने सुविधा निर्माण • साबुन पानीले हातधुने सुविधाहरुको निर्माण, संचालन र दीगोपना •
उपलब्धि ४	<ul style="list-style-type: none"> नगरपालिकाको खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छतालाई सबलिकरण गर्न नगरको खानेपानी, सरसफाइ र स्वच्छता सम्बन्धी योजना निर्माण भै कार्यान्वयन भएको हुनेछ 	<ul style="list-style-type: none"> आधारभूत सर्वेक्षण • खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना • क्षमता विकास क्रियाकलाप • संस्थागत विकास •

८. कार्यक्रम व्यवस्थापन

क. संस्थागत व्यवस्था

नगरपालिकामा रहने मुख्य संगठनात्मक ढाँचाको आधारमा कार्यक्रम व्यवस्थापनको लागि उपयुक्त सहायक संरचनाहरु खडा गरिनेछ । जस्तै: सबैभन्दा माथिल्लो निकायमा नगरस्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति रहनेछ र त्यसको मातहतमा वडा स्तरीय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति र वडा समन्वय समितिका मातहतमा विद्यालय स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता समन्वय एवं खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ताहरु रहनेछन् । कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि टोल विकास संस्थाहरुलाई पनि आधारभूत संगठनको रूपमा परिचालन गरिनेछ ।

ख. बजेट प्रवाह

नेपाल सरकारको संघीय बजेट व्यवस्थापन नीति अनूरूप युनिसेफ नेपालबाट बजेट प्रवाह गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

ग. कार्यक्रम व्यवस्थापन तथा अनुगमन संयन्त्र

खानेपानी तथा सरसफाइ कार्यक्रम यस नगरपालिकाको सामाजिक विकास शाखा अन्तर्गत राखिनेछ । उक्त शाखामा यो कार्यक्रम व्यवस्थापनका लागि एकजना सम्पर्क व्यक्ति तोकिनेछ । आवश्यकता अनुसार शाखाले खानेपानी तथा सरसफाइ इकाइ स्थापना गर्न सक्नेछ । साथै नगरपालिकाले साभेदार संस्थाको सहकार्यमा आवश्यक कर्मचारीहरुको व्यवस्था गर्नेछ । कार्यक्रमको अनुगमनको लागि अलगै अनुगमन योजना तयार गरी कार्यान्वयमा ल्याइनेछ । सोही बमोजिम प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउने र अभिलेखीकरणका गरिनेछ ।

घ. दिगोपना

सबैका लागि सरसफाइ तथा खानेपानीमा तिब्रता कार्यक्रम कार्यअवधी ५ बर्षको हुनेछ । जस मध्ये ३ बर्षको अवधी योजना कार्यान्वयन चरण र बाँकी २ बर्षको अवधी योजना अनुगमन, मुल्याङ्कन र सुपरिवेक्षणको हुनेछ । कार्यक्रमको दिगोपना नै यस कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य रहेको छ यो कार्यक्रमको दिगोपनाको लागि स्थानीय सरकारको सरसफाइ तथा खानेपानी योजनाको मुल प्रवाहमा समाहित गराइ यसको दिगोपन सुनिश्चित गरिनेछ । कार्यक्रमको प्रत्येक चरण जस्तै योजना निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्यांकन र लाभहरुको बाँडफाँडमा लक्षित वर्गको सहभागिताको सुनिश्चितता गराइने छ । कार्यक्रमको प्रत्येक चरणमा निश्चित मापदण्ड बनाइ योजना अनुगमन गरिने छ ।

ड . मुल्यांकन

तेस्रो पक्षद्वारा कार्यक्रमको शुरुवात , मध्य तथा अन्तिममा गरी तीन चरणमा आधारभूत सर्वेक्षण तथा मुल्यांकन गराइने छ । मुल्यांकन प्रतिवेदनका आधरमा आएका सुभावहरूलाई विभिन्न तहमा छलफल गरि आगामी योजना र रणनीति र तय गरिने छ ।

१०. बजेट

यस कार्यक्रमको कूल बजेट रु. ६०,७४,०००.०० युनिसेफ नेपालबाट उपलब्ध गराइनेछ । यो बजेट नतिजाको आधारमा तय गरिएको छ । यो बजेट र कार्यक्रम नगर सभाबाट पारित गरिने छ ।

संसदेका लागि सरसफाई तथा खानेपानीमा तिब्बता कार्यक्रम (Accelerating Sanitation and Water for All (ASWA-II)) –